

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВОЂЕЊУ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ПРИМЕНУ
РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ ЗА 2011. ГОДИНУ
(РОДНА АНАЛИЗА ЗА ПЕРИОД СЕПТЕМБАР 2010 – СЕПТЕМБАР 2011. ГОДИНЕ)

Национални акциони план (у даљем тексту: НАП) за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010-2015), усвојен је Закључком Владе Републике Србије 05 број 337–9657/2010, од 23. децембра 2010. године и објављен у „Службеном гласнику РС”, број 102/10, 30. децембра 2010. године. Даном објављивања НАП-а у „Службеном гласнику РС”, отпочела је његова примена у Министарству одбране и Војсци Србије (у даљем тексту: МО и ВС). Почевши од 30. децембра 2010. године у Управи за стратегијско планирање Сектора за политику одбране МО **успостављена је и редовно се ажурира родно одговорна евиденција о свим активностима у вези са спровођењем НАП-а у МО и ВС**. На основу те евиденције, од 30. децембра 2010. године до 31. децембра 2011. године у МО и ВС је реализовано **254 активности** у вези са поменутиим документом, од чега 81 планских и 173 ванпланских.

Спровођење НАП-а се одвија на основу годишњих планова активности у МО и ВС за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, који обухватају седам тематских целина које су садржане у том документу, а односе се на:

1. **Институције** – на изградњу и функционисање институционалних тела и механизма родне равноправности за спровођење НАП-а у МО и ВС;
2. **Заступљеност** – на повећање заступљености жена у МО и ВС и њиховог утицаја на питања која се односе на положај жена, мир и безбедност;
3. **Одлучивање** – на повећање учешћа и утицаја жена на одлучивање у одбрани и безбедности;
4. **Укључивање** – на повећање учешћа жена из МО и ВС у решавању конфликта, постконфликтних ситуација и веће учешће у мултинационалним операцијама;
5. **Заштиту** – на коришћење инструмената правне заштите жена и девојака;
6. **Едукацију** – на образовање и усавршавање припадника МО и ВС у духу Резолуције 1325 СБ УН; и
7. **Медије** – на пружање медијске подршке циљевима НАП-а у МО и ВС.

Мерење напретка у спровођењу НАП-а у МО и ВС врши Аналитичка група Министарства одбране и Војске Србије за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (у даљем тексту: Аналитичка група МО и ВС), коришћењем националних индикатора разрађених у Управи за стратегијско планирање СПО МО током израде НАП-а, на основу препоруке из Извештаја Генералног секретара УН (*Women and peace and security, Report of the Secretary-General, S/2010/173, 2010*) и индикатора ЕУ за имплементацију Резолуције 1325 СБ УН (*Indicators for the Comprehensive approach to the EU implementation on the United Nations Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security, Council of the European Union, 11948/10, Brussels, 2010*), који су допуњени на основу закључака са дводневног семинара одржаног 1. и 2. јуна 2011. године у организацији Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање улоге жена „UN Women“ (у даљем тексту: Агенција „UN Women“) и Института за стратегијска истраживања СПО МО на тему: „Случај Националног акционог плана Србије –

показатељи везани за жене, мир и безбедност“ за све учеснике у примени Резолуције 1325 у Републици Србији.

С обзиром да је Министарство одбране било координатор израде НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, ово министарство је прво приступило планском и организованом спровођењу циљева и активности предвиђених НАП-ом у сектору безбедности Републике Србије. У вези са тим, министар одбране је 18. маја 2011. године донео **Одлуку о спровођењу мера из делокруга Министарства одбране и Војске Србије** утврђених Националним акционим планом за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији и одобрио предложени **План активности за 2011. годину за спровођење НАП-а у МО и ВС**. Извештаји о спровођењу наведене Одлуке министра и Плана активности за 2011. годину, који су достављени од надлежних организационих јединица МО и ВС били су предмет анализе Аналитичке групе МО и ВС и поређења са резултатима родне анализе за МО и ВС која је обухватила период: септембар 2010 – септембар 2011. године. Резултати наведене анализе биће презентовани у извештају који следи, по тематским целинама предвиђеним НАП-ом за извештавање.

Поред редовног подношења извештаја о шестомесечном раду Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији, по налогу из Кабинета МО, у Управи за стратегијско планирање СПО израђено је *више ванредних извештаја* и одржано неколико састанака са домаћим и страним представницима укљученим у примену Резолуције 1325 СБ УН. Посебно издвајамо добро оцењен **Извештај у вези примене Резолуције 12/11, презентован у Савету за људска права УН** у априлу 2011. године, затим **Извештај о спровођењу НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији презентован Генералном секретару Уједињених нација**, у мају 2011. године у чијој је изради, поред Министарства за људска и мањинска права и Министарства спољних послова, у значајној мери, учествовало и Министарство одбране.

Од реализованих активности у МО и ВС током 2011. године, по свом значају, издвајају се: потписивање **Меморандума о разумевању Министарства одбране и Агенције за родну равноправност и оснаживање жена „UN Women“**, 16. септембра 2011. године, који је омогућио реализацију једног семинара у 2011. години и договор око подршке различитим облицима едукације и раду Аналитичке групе МО и ВС у 2012. години. Поред тога, Министарство одбране је, уз подршку и помоћ **Мисије Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) у Србији** обезбедило штампање 500 примерака двојезичног издања НАП-а у 2011. години. Од осталих активности, издваја се велики напредак у погледу едукације и пријема жена у професионалну војну службу и на све нивое војног образовања и усавршавања, као и учешће припадника МО и ВС на једној међународној конференцији, четири регионалне конференције, три семинара и више округлих столова и дебата на тему спровођења НАП-а у Републици Србији. Посебно истичемо учешће државне секретарке за политику одбране, као највише позициониране жене у сектору безбедности, у изношењу резултата у примени Резолуције 1325 СБ УН у МО и ВС у Београду, од 14-16. септембра 2011. године, на Београдском безбедносном форуму, под називом: „*Балкан и глобална безбедност: шта нам је заједничко, а шта нас раздваја*“, и то у оквиру дебате на сесији 3 на тему: „*Жене лидери у сектору безбедности*“ и сесији 8 на тему: „*Увођење рода у реформу сектора безбедности*“.

1. ИНСТИТУЦИЈЕ – ФОРМИРАЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ ТЕЛА И МЕХАНИЗАМА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ МО И ВС

У вези спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН, у делу који се односи на формирање предвиђених институционалних тела и механизма родне равноправности у надлежности МО и ВС **формирана је:**

- **Аналитичка групе МО и ВС за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији**, на основу Одлуке министра, Решењем државне секретарке за политику одбране од 31. маја 2011. године. Аналитичку групу МО и ВС чини 19 чланова, руководилац је мр Биљана Стојковић из Управе за стратегијско планирање СПО МО. Аналитичка група МО и ВС за шест месеци рада је одржала пет састанка, извршила родну анализу и мапирање система сагледала проблеме и изнела препоруке за унапређење спровођења НАП-а из надлежности МО и ВС, пружила стручну потпору за извођење различитих облика усавршавања о родним темама предвиђеним НАП-ом, учествовала у успостављању и развоју сарадње са домаћим и страним партнерима укљученим у процес спровођења НАП-а у Републици Србији, израдила План активности за спровођење НАП-а за 2012. годину и поднела три извештаја.

Поред тога, у 2011. години **започео је процес:**

- именована **саветника/саветнице за родну равноправност министра одбране** у новембру 2011. године;

- успостављања, избора и обуке **родних саветника/саветнице команданата националних контингента у мултинационалним операцијама** израдом Плана и Програма курса за обуку родних саветника/саветнице команданата националних контингента у мултинационалним операцијама у августу 2011. године и израдом Плана билатералне војне сарадње у Центру за мировне операције Здружене оперативне команде Генералштаба Војске Србије (у даљем тексту: ЦМО ЗОК ГШ ВС) за 2012. годину којим је предвиђено да наведена обука треба да буде реализована у ЦМО ЗОК ГШ ВС, уз подршку Агенције за родну равноправност и оснаживање жена „UN Women“ од 19 до 30. марта 2012. године;

- успостављања механизма **родног одговорног буџетирања**, с обзиром да се спровођење НАП-а у МО и ВС у 2011. години одвијало као ванредни, ванплански задатак без посебно одређених средстава. Што се тиче успостављања родно одговорног буџетирања, оно је започело 10. новембра 2011. године када је Управа за стратегијско планирање доставила Одељењу за финансије и ППБИ СПО МО предлог *Пројекта „Национални акциони план за примену Резолуције 1325 СБ УН у Министарству одбране и Војсци Србије“* и два подпројекта: *„Спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 СБ УН у Министарству одбране и Војсци Србије“* и *„Праћење и извештавање о току реализације Националног акционог плана у пракси“*, чиме започиње реализација једног од важних задатака предвиђених НАП-ом. Међутим, с обзиром на тешку финансијску ситуацију у друштву, планирана су минимална средства за спровођење НАП-а у МО и ВС која, објективно, неће бити довољна за реализацију свих планираних активности у 2012. години, па је стога потребно остварити сарадњу и са осталим домаћим и страним партнерима који су изразили заинтересованост да финансијски и стручно подрже даље спровођење НАП-а у МО и ВС.

Од предвиђених институционалних тела и механизма родне равноправности у МО и ВС у 2011. години једино **није започео процес:**

- успостављања **„особа од поверења“**, јер ће се тек након именована саветнице министра одбране за родну равноправност, у 2012. години, приступити стварању

нормативно-правних и организационих услова за избор и обуке едукатора „особа од поверења“, као и самих „особа од поверења“ у свим организационим јединицама МО и ВС ранга управе/бригаде, како је и предвиђено НАП-ом.

У вези са изградњом институција родне равноправности у Републици Србији и обавезом Министарства одбране да приступи именовану лица за учешће у телима Владе Републике Србије која се баве родном равноправношћу и спровођењем НАП-а, треба истаћи да је:

- Секретаријат Министарства одбране сачинио предлог **Закључка за формирање институционалних тела Владе Републике Србије Политичког савета и Мултисекторског координационог тела за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН**, који је усвојила Влада Републике Србије 05 Број: 02-77706/2011, од 13. октобра 2011. године. Наведеним Закључком дошло је до формирања **Политичког савета**, као саветодавног тела кога чине руководиоци надлежних министарстава на високом нивоу, а којим председава државна секретарка надлежна за политику одбране, др Тања Мишчевић и коме Министарство одбране пружа стручну и материјално-техничку подршку у раду. Поред тога, у раду **Мултисекторског координационог тела**, којим председава Весна Николић руководилац Правне службе Министарства унутрашњих послова Републике Србије, учествује четири представника МО и то: као заменик председнице др Божидар Форца, начелник Управе за стратегијско планирање СПО, а као чланови: др Јованка Шарановић, директорка Института за стратегијска истраживања СПО, професор др Ксенија Ђурић Атанасијевски, са Војне академије Универзитета одбране и мр Драгана Аларгић из Војнообавештајне агенције.

- Управа за кадрове СЈР МО је 2. децембра 2010. године именовала ВС Зорицу Јосиповић-Коњокрад из наведене Управе за представницу Министарства одбране у **Радну групу координаторки за спровођење Акционог плана за спровођење Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности** при Управи за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике, државну управу и локалну самоуправу.

- Поред тога, актом Управе за кадрове СЈР МО од 05. маја 2011. године предложено је именовање др Јованке Шарановић директорке Института за стратегијска истраживања СПО МО за члана **Савета за родну равноправност Владе Републике Србије**.

Поред наведених тела Владе, НАП-ом је предвиђено формирање и **надзорног тела за спровођење НАП-а** које ће чинити представници надлежних одбора Народне скупштине Републике Србије, у коме не партиципирају представници МО и ВС, али ће са тим телом, након његовог формирања, остваривати сарадњу у спровођењу НАП-а. Међутим, и пре формирања наведеног тела, а у оквиру планираних посета народних посланика и посланица институцијама сектора безбедности, у Институту за стратегијска истраживања је 7. новембра 2011. године реализована посета представника Народне скупштине Републике Србије у оквиру које је изражено интересовање за положај жена у ВС, а посебно за услове живота и рада кадеткиња на ВА, за питања која се односе на родну перспективу и на курсеве за саветнике/саветнице за родна питања команданата националних контингената у ЦМО ЗОК ГШ ВС, као и за будуће модалитете ословљавања жена официра и подофицира запослених у МО и ВС.

Министарство одбране је информисано, у новембру 2011. године, да је дошло и до успостављања тела тзв. „**независног мониторинга**“, предвиђеног НАП-ом, којег чине следећи представници невладиног сектора: „Жене у црном“, Београд; „Аутономни женски центар“, Београд; „Esperanca“ и „Fractal“, Нови Сад; „Astra Antitrafficking action“, Београд; „Жене југа“, Пирот; „Удружење Рома“, Бечеј; „Жене за мир“, Лесковац; „Алтернативни круг“, Крагујевац. Мониторинг се одвија у оквиру Пројекта под координацијом „Жена у црном“, под називом „Ородњавање хумане безбедности жена“. Пројекат је започео у јулу

2011. године и трајаће 10 месеци. Циљ пројекта је писање тзв. „извештаја у сенци“ за Уједињене нације, у јулу и августу 2012. године. У Радној групи за реализацију пројекта је 8 жена из 6 градова Србије. Наведена Радна група се неформално обратила Министарству одбране, а Генералштабу Војске Србије невладина организација „Fractal“, са захтевом за добијање информација о спровођењу НАП-а. Ради рационализације рада и унапређења сарадње са организацијама које учествују у тзв. независном мониторингу над спровођењем НАП-а, од стране Управе за стратегијско планирање МО је упућен предлог да се убудуће све наведене организације, службеном преписком, са обједињеним захтевима чланова/чланица из исте радне групе обрате МО за достављање података о спровођењу НАП-а.

1. Табеларни приказ реализованих задатака на изградњи институционалних механизма за спровођење Националног акционог плана у МО и ВС у 2011. години

I. ИНСТИТУЦИЈЕ – ФОРМИРАЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ ТЕЛА И МЕХАНИЗАМА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА					
Општи циљ – Обезбеђење институционалних механизма за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација у Министарству одбране и Војсци Србије					
Редни број	Посебни циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Обезбеђивање кадровских и институционалних предуслова за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 СБ УН у Министарству одбране	1.1.	Доношење Одлуке министра одбране о именовану државног секретара за политику одбране за члана Политичког савета за спровођење Националног акционог плана Владе Републике Србије.	Реализовано Секретаријат МО израдио предлог Закључка за формирање институционалних тела Владе Републике Србије Политичког савета и Мултисекторског координационог тела за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН, који је усвојила Влада Републике Србије 05 Број: 02-77706/2011, од 13. октобра 2011. године. Поменути Закључком Владе Републике Србије за председницу Политичког савета именована је државна секретарка за политику одбране др Тања Мишчевић.	Стручну и материјално-техничку подршку у раду Политичког савета пружаће МО, а Мултисекторског координационог тела МУП.

		1.2.	Доношење Одлуке министра одбране о именовану представника МО и ВС за чланове Мултисекторског координационог тела за спровођење Националног акционог плана Владе Републике Србије.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Закључком Владе Републике Србије за заменика председнице Мултисекторског координационог тела именован др Божидар Форца, начелник Управе за стратегијско планирање СПО, а за чланове тог тела: др Јованка Шарановић, директорка Института за стратегијска истраживања СПО, професор др Ксенија Ђурић Атанасиевски, са Војне академије СЈБР и мр Драгана Аларгић из Војнообавештајне агенције.</p>	
		1.3.	Доношење Одлуке министра одбране о именовану члана Савета за родну равноправност и именовану члана Радне групе „Род и безбедност“ при Савету за родну равноправност Владе Републике Србије.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Актом Управе за кадрове од 5. маја 2011. године, преко Секретаријата МО, упућен је предлог за именовање представника МО, др Јованке Шарановић директорке Института за стратегијска истраживања СПО МО за члана Савета за родну равноправност Владе Републике Србије.</p>	
		1.4.	Доношење Решења министра одбране о именовану саветника/саветнице за родну равноправност министра одбране.	<p align="center">Реализација у току</p> <p>Актом Управе за стратегијско планирање СПО МО од 07.11.2011. године упућен предлог Секретаријату МО за именовање саветника/саветнице министра одбране за родну равноправност. Актом Секретаријата министарства од 15.11.2011. наведени предлог је достављен Кабинету министра одбране.</p>	

		1.5.	У Министарству одбране и Војсци Србије изабрати, обучити и успоставити „особе од поверења“ са мандатом на четири године.	Реализација се одлаже за 2012. годину У Министарству одбране и Војсци Србије нису изабране, обучене и успостављене „особе од поверења“ са мандатом на четири године, јер је тај задатак у надлежности саветнице министра одбране за родну равноправност која још није именована.	
		1.6.	Актом државног секретара за политику одбране уредити, а потом и формирати Аналитичку групу МО и ВС за планирање, праћење, анализу, обраду статистичких и других података и извештавање о резултатима спровођења НАП.	Реализовано Решењем државне секретарке за политику одбране о формирању Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србије (Аналитичка група МО и ВС), од 31. маја 2011. године формирано је наведено тело. Аналитичку групу МО и ВС за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србије чини 19 чланова, руководилац је мр Биљана Стојковић из УСП МО. Аналитичка група одржала је 5 састанка, извршила родну анализу и мапирање система, израдила План активности за 2012. годину, планове родне едукације и поднела три извештаја.	Потребно је проширење састава за још 4 члана у 2012. години.
		1.7.	Увести родно одговорну евиденцију и статистику по полу у КаИС и извршити промене у систему планирања, организације и управљања људским ресурсима како би се уклониле евентуалне препреке за равноправну заступљеност и напредовање жена у Министарству одбране и Војсци Србије и на позицијама у одлучивању у систему одбране.	Реализовано У МО и ВС је успостављена родно осетљива база података у КаИС-у која се води у Управи за кадрове СЛР МО. Међутим, не постоје подаци из наведених организацијских јединица да ли се врши и редовно ажурирање података и методолошки уједначено вођење родно осетљиве статистике.	Потребна је едукација кадрова и израда инструкције о вођењу родне евиденције и статистике.

		1.8.	<p>Обезбедити планирање едукације и обуке руковођилаца, кадета и свих запослених у МО и ГШ ВС, као и чланова њихових породица о следећим темама:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увођење родне перспективе у политике у одбрани и безбедности. 2. Функција и значај родне анализе. 3. Функција и значај родног буџетирања. 	<p>Делимично реализовано</p> <p>Није реализована активност у предвиђеном обухвату и по назначеним темама, али је дошло до родне едукације у МО и ВС по другом тематском оквиру.</p>	<p>Планиране су едукације и обуке на нивоу ВА СЈР, УСП СПО, Аналитичке групе МО и ВС за 2012. годину.</p>
		1.9.	<p>Извршити родно одговорну анализу буџета Министарства одбране и сачинити о томе извештај за Кабинет МО (једном годишње).</p>	<p>Реализовано</p> <p>Аналитичка група МО и ВС је извршила родно одговорну анализу буџета Министарства одбране и утврдила да се спровођење НАП-а у 2011. години у МО и ВС реализовало без издвојених буџетских средстава, као ванредни задатак. У УСП СПО и у Одељењу за ППБИ СПО су предузете мере за успостављање родно одговорног ППБИ у МО и ВС у 2012. години.</p>	
2.	Праћење и извештавање о току реализације Националног акционог плана у пракси	2.1.	<p>Сачинити редовне и ванредне извештаје МО са табеларном анализом о напретку у спровођењу НАП-а, на основу утврђених индикатора.</p>	<p>Реализовано</p> <p>Израђена три редовна и четири ванредна извештаја о спровођењу НАП-а у надлежности МО и ВС у 2011. години. Поред тога, са сваког састанка одржаног уз учешће представника МО и ВС, а који се односио на спровођење НАП-а израђен је записник или белешка.</p>	

		2.2.	Спровести унутрашњи и демократски и цивилни надзор над реализацијом циљева и задатака који су утврђени НАП-ом.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Унутрашњи надзор у МО и ВС остварен је од стране државне секретарке за политику одбране и министра одбране. Демократски надзор извршен од стране посланика Народне скупштине Републике Србије 07.11.2011. и цивилни надзор, тзв. независни мониторинг успостављен од стране Радне групе 8 невладиних организација под руководством „Жена у црном“.</p>	Изражено интересовање за положај жена у ВС, а посебно за услове живота и рада кадеткиња на ВА, као и за питања која се односе на родну перспективу
		2.3.	Сагледавање вођења политике родне равноправности и примене Националног акционог плана, предлагање мера за њено унапређење у сарадњи са представницима цивилног друштва, учешће на међународним и домаћим конференцијама посвећеним родним питањима и пружање помоћи Аналитичкој групи и „особама од поверења“ у решавању питања од интереса за постизање родне равноправности у МО и ВС.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Представници МО и ВС у 2011. години су учествовали на 1 семинару у организацији МО и „UN Women“, 1 семинару у организацији МУП-а, 2 семинара и 3 округла стола у организацији БФПИ, БЦБП и Мисије ОЕБС-а, као и на 4 регионалне конференције и на 1 међународној конференцији.</p>	

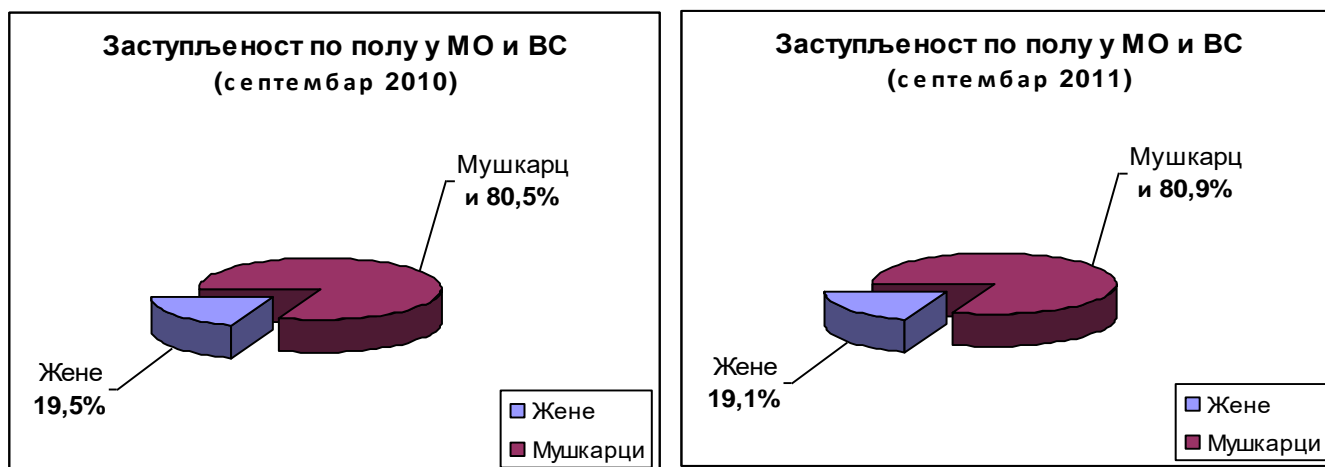
		2.4.	Континуирано вођење евиденције о заступљености припадница женског пола у МО и ВС, њиховом школовању, усавршавању и вођењу у каријери, укључујући и учешће у мултинационалним операцијама, учешће у цивилним мисијама и у међународним активностима.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Континуирано вођење евиденције о заступљености припадница женског пола у МО и ВС, њиховом школовању, усавршавању обезбеђено у Управи за кадрове СЛР МО.</p> <p>Евиденција о учешћу жена у мултинационалним операцијама води се у ЦМО ЗОК ГШ ВС.</p>	Потребно је у 2012. години у УМВС и ВОА успоставити евиденцију о учешћу жена и у међународним активностима.
		2.5.	Предложити формирање секција жена у оквиру законом предвиђених могућности за синдикално и струковно организовање у Министарству одбране за 2012. годину.	<p align="center">Није реализовано</p> <p>Ова активност, објективно, није могла да се реализује јер нису основане синдикалне организације у МО и ВС.</p>	
		2.6.	Спровођење истраживачких пројеката који су у функцији праћења и унапређења реализације Националног акционог плана у пракси и извештавање домаће и стране научне јавности о резултатима тих истраживања.	<p align="center">Реализовано</p> <p>У Институту за стратегијска истраживања у току рад на пројекту који је у функцији праћења реализације НАП-а: „Психолошки аспекти успешности у војној професији“. Реализовано је објављивање публикације: „У корак са временом - Министарство одбране и Војска Србије на путу објективизације родне равноправности“, а у припреми је објављивање тематског зборника „Жене у сектору безбедности“.</p>	
		2.7.	Родно одговорна прерасподела средстава и финансијска подршка предвиђеним активностима из НАП-а у МО и ВС за 2011. годину, контрола утрошених средстава и редовно планирање финансијских и материјалних средстава за 2012. годину.	<p align="center">Делимично реализовано</p> <p>Спровођење НАП-а у 2011. години у МО и ВС се одвијало као ванредни задатак, без посебно издвојених средстава за спровођење предвиђених активности.</p>	У 2011. години су планирана средства за 2012. годину.

		2.8.	Спровојити обуку руководилица у свим институцијама предвиђеним за спровођење и за надзор над спровођењем Националног акционог плана, ради обезбеђивања услова и стварања повољног институционалног окружења и инфраструктурне подршке за спровођење утврђених активности.	Није реализовано Није било средстава за реализацију ове активности.	У 2011. години је планирана реализација години за 2012. годину.
		2.9.	Спровојити промотивне активности и кампање о садржају и значају спровођења Националног акционог плана.	Реализовано Управа за односе са јавношћу МО је реализовала више успешних кампања за промоцију војног позива међу девојкама и женама.	

2. ЗАСТУПЉЕНОСТ - ПОВЕЋАЊЕ ЗАСТУПЉЕНОСТИ ЖЕНА У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ И ЊИХОВОГ УТИЦАЈА НА ПИТАЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА МИР И БЕЗБЕДНОСТ

Процент жена запослених у МО и ВС у време првог мапирања система, у *септембру 2010. године износио је 19,5%* од укупног броја запослених у МО и ВС. Годину дана касније, на основу показатеља из родне анализе, дошло је до благог смањења заступљености жена у МО и ВС, јер *подаци из септембра 2011. године показују да има 19,1% жена* од укупног броја запослених у МО и ВС (Слика 1).

Слика 1: Резултати упоредне анализе заступљености по полу запослених у МО и ВС у септембру 2010. године и у септембру 2011. године

Аналитичка група МО и ВС сматра да узроке смањења укупног броја жена запослених у МО и ВС за 0,4% у разматраних годину дана треба тражити, с једне стране, у испуњавању услова једног броја жена за редован одлазак у пензију и, с друге стране, због промене радног места жена-стручњака и високообразованих жена из економских разлога. На такав закључак упућује индикатор који говори о старосној структури жена запослених у МО и ВС који показује да је у септембру 2010. године просечна старост жена запослених у МО и ВС износила 43,4 године, док показатељи из септембра 2011. године говоре да просечна старост жена запослених у МО и ВС износи 42,4 године. Дакле, разлоге за наведену промену треба тражити у испуњавању услова за пензију и одлазак у пензију једног броја жена старије старосне доби и пријема у радни однос мањег броја жена млађе старосне доби. С друге стране, индикатор који говори о просечној заради мушкараца и жена у МО и ВС у 2011. години указује да су жене, у просеку, за трећину мање плаћене од мушкараца. Овај податак треба правилно сагледати, имајући у виду да се под зарадом подразумева плата са припадајућим порезима и доприносима и остала новчана примања професионалних припадника Војске Србије и запослених у МО, а узимајући у обзир различите положајне групе и чињеницу да је највећи број запослених жена - цивилних лица, са ССС и са далеко мањим примањима, у односу на официре, са ВСС, међу којима преовлађују мушкарци. Диспропорција између просечних зарада мушкараца и жена расте са повећањем образовне структуре код жена. Суштински, не постоје законске препреке за равноправан третман мушкараца и жена у МО и ВС, али постоје разлике у вођењу у каријери (просечан број задржавања у истом чину, просечно задржавање на истом радном месту у служби, просечна оцена за последње две године, проценат жена упућених након завршене ВА у организационе јединице у МО и ВС на командне дужности, проценат жена упућен након завршене ВА у организационе јединице у МО и ВС на административне дужности, итд.) и напредовању

између официра и цивила, без обзира на полне разлике. Стога, да би се спречио даљи одлив, из економских разлога, високообразованих кадрова, па тиме и жена, као и образовних профила који су добро плаћени на тржишту изван МО и ВС, треба размотрити могућност организацијско-формацијских промена и вођења у каријери и за цивиле, међу којима преовлађују жене.

Аналитичка група МО и ВС је применом стандарда ЕУ у обради статистичких података извршила извесне методолошке корекције у досадашњој обради и исказивању статистичких података у МО и ВС. Наиме, према подацима из Управе за кадрове СЈР МО, проценат жена по категоријама из септембра 2010. године је израчунат у односу на укупан број запослених у тим категоријама, па је у НАП-у објављено да у професионалној војној служби у МО и ВС има 2,6% жена од укупног броја лица запослених у професионалној војној служби. Такође, применом обрачуна заступљености жена унутар категорије кадра је утврђено је да су жене заступљене са 0,5% од укупног броја официра, са 0,4% у укупном броју подофицира и са 7,2% у категорији професионалних војника. Број жена цивилних лица (државни службеници, државни намештеници, војни службеници, војни намештеници) исказан у НАП-у у септембру 2010. године, је процентуално износио 51,8% од укупног броја цивилних лица у МО и ВС.

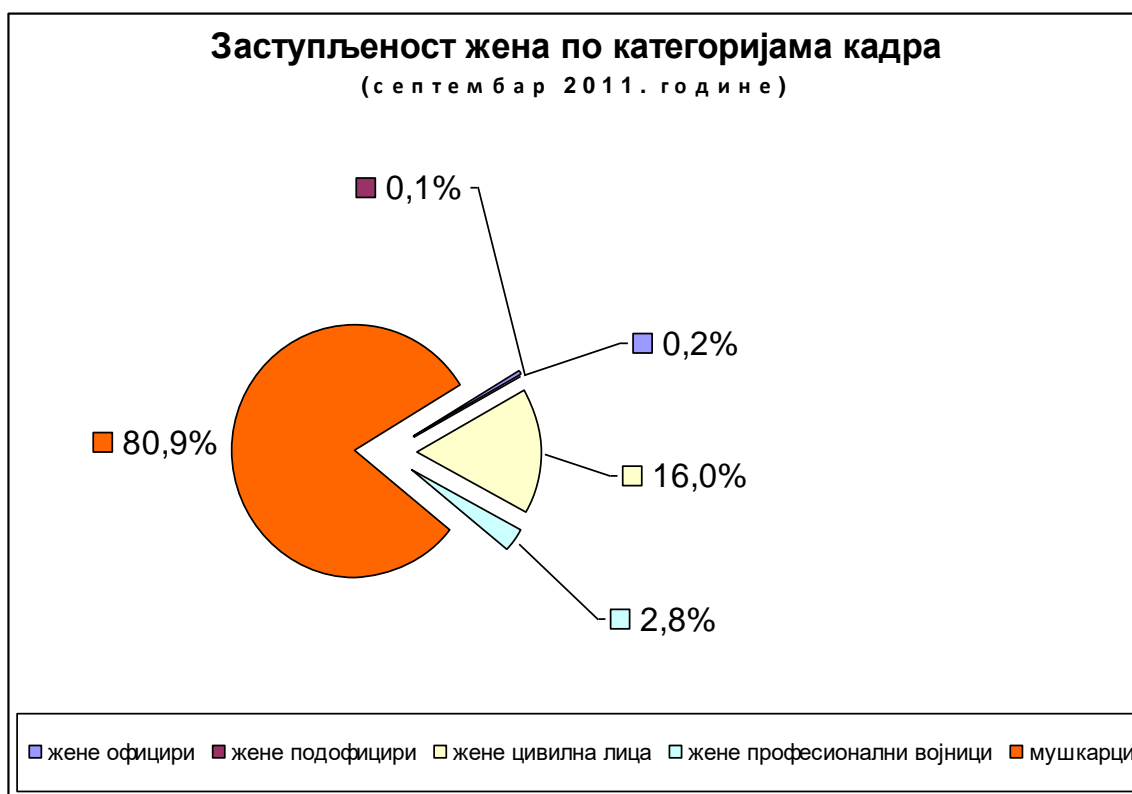
Међутим, ако се примени методологија обрачуна Аналитичке групе МО и ВС долази се до податка да је број жена, по наведеним категоријама, а у односу на укупан број запослених, нешто другачији. Дакле, проценат жена у МО и ВС по полу и категорији кадра у односу на укупан број запослених у МО и ВС у септембру 2010. године је износио: 0,1% жена–официра, 0,1% жена–подофицира, 17,3% жена–цивилних лица и 2,0% жена–професионалних војника у односу на укупан број запослених у МО и ВС, или укупно 19,5% од укупног броја запослених у МО и ВС.

На основу наведених методолошких корекција, у складу са родном обуком кадрова запослених у Управи за кадрове СЈР МО и ГШ ВС, долазимо до сазнања *да је проценат жена у МО и ВС по полу и категорији кадра у односу на укупан број запослених у МО и ВС у септембру 2011. године износио: 0,2% жена–официра, 0,1% жена–подофицира, 16,0% жена–цивилних лица, 2,8% жена–професионалних војника у односу на укупан број запослених, тј. укупно 19,1% жена од укупног броја запослених у назначеном периоду* (Слика 2).

Према показатељима које је Аналитичка група МО и ВС добила из организационих јединица МО и ВС, из септембра 2011. године, долазимо и до сазнања да највећу заступљеност жена у односу на укупан број запослених имају оне организационе јединице у којима се захтева стручни и образовни профил цивилних образовних институција, а најмање жена има у оперативном саставу Војске Србије за које је потребно војно образовање. Тако, рецимо, у *Сектору за буџет и финансије МО* има *највише* жена, односно жене чине чак 75% од укупног броја запослених, док је *најмања* заступљеност жена од укупног броја запослених у *Генералштабу Војске Србије* (која укључује и административне дужности на којима се, углавном, налазе жене) *и она износи 8,5%*.

Поред тога, податак о образовној структури жена запослених у МО и ВС потврђује да је највише жена са средњом стручном спремом (тачније, у септембру 2010. године 9,1%, а у септембру 2011. године 9,3% жена са ССС од укупног броја запослених у МО и ВС). Њихова претежна категоризација као војних службеника са ССС им обезбеђује статус који је недискриминаторски по питању зарада. Међутим, у нешто неповољнијем положају су лица са ВСС и научним звањима у категорији војних службеника, која немају положајну групу и вођење у каријери који би им обезбедили и веће зараде. Такође, не постоје ни синдикалне организације у МО и ВС, које би се бавиле статусним правима запослених, иако таква законска могућност постоји, па самим тим не постоје ни секције жена унутар тих синдикалних организација.

Слика 2: Заступљеност жена у МО и ВС по категоријама кадра у септембру 2011. године израчуната у односу на укупан број запослених у МО и ВС

Међутим, охрабрује податак да је у разматраном периоду од годину дана *дошло до повећања жена у категорији професионалних војника* (раније војника по уговору). *Тачније, са 2,0% у септембру 2010. године, дошло је до повећања у наведеној категорији на 2,8% у 2011. години.* Жене заинтересоване да заснују радни однос као професионални војници, јављају се на конкурс под једнаким условима као и мушкарци. Укупан број примљених жена зависи од њиховог интересовања, потреба јединица, као и од задовољавања критеријума предвиђених конкурсом.

Повећању броја жена међу професионалним војницима, између осталог, допринела је и интензивна медијска кампања за промовисање војног позива међу омладином и женама, коју је спровела Управа за односе са јавношћу Министарства одбране ради промоције војне професије међу женама.

2. Табеларни приказ повећања заступљености жена и њиховог утицаја на питања која се односе на положај жена, мир и безбедност у МО и ВС у 2011. години

II. ЗАСТУПЉЕНОСТ – ПОВЕЋАЊЕ ЗАСТУПЉЕНОСТИ ЖЕНА У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ И ЊИХОВОГ УТИЦАЈА НА ПИТАЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ПОЛОЖАЈ ЖЕНА, МИР И БЕЗБЕДНОСТ					
Општи циљ – Стварање услова за делатно остваривање политике родне равноправности у МО и ВС, већом заступљеношћу жена и њиховог утицаја на питања која се односе на положај жена, мир и безбедност					
Редни број	Посебни циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Стварање услова за већу заступљеност жена у МО и ГШ ВС и њиховог утицаја на политику одбране и људска права	1.1.	Уклонити препреке за заступљеност и напредовање жена у систему одбране, а посебно на пословима и задацима који се односе на унапређење положаја жена, мир и безбедност.	Реализација се одлаже за 2012. годину	За спровођење ове активности потребна је претходна едукација руководиоца из СЈР И СПО и кадровских служби у 2012. години
		1.2.	Испитати да ли постоје недостаци у систему вредновања рада мушкараца и жена у систему одбране у виду плата, награда и осталих бенефиција који фаворизују одређене послове које чешће обављају мушкарци него жене. Уколико постоје, уклонити их.	Реализовано Аналитичка група утврдила да нема родне дискриминације у зарадама, али има недостатака организационе и системске природе у вредновању рада цивилних лица међу којима преовлађују жене.	

2.	Стварање услова за већу заступљеност жена у систему одбране у оперативном саставу (послови који захтевају употребу средстава принуде)	2.1.	Извршити анализу постојећег стања и услова за пријем жена на усавршавање и школовање, као и постављења на радна места и функције у складу са достигнутим нивоом образовања, неопходним за напредовање жена у МО и ВС. Уколико постоје недостаци, уклонити их.	Реализовано Аналитичка група МО и ВС је извршила анализу, утврдила значајан напредак у погледу усавршавања и школовања жена у МО и ВС и изнела препоруке за унапређење спровођења ове активности.	
		2.2.	Обезбедити адекватну заступљеност жена за пријем на све нивое школовања и ускладити њихово стручно усмерење и обуку са захтевима струке и циљевима НАП.	Реализовано Аналитичка група је утврдила да се у 2011. години на школовању у Војној академији у све четири класе налази 20,8% кадеткиња, а на школовању у Високој школи ВМА у све три године 53,3% кадеткиња од укупног броја кадета и кадеткиња у тим институцијама.	Треба створити услове за пријем жена на школовање у Војну гимназију и у Школу националне одбране, где тренутно нема ниједне жене.
		2.3.	Испитати да ли постоје недостаци у организацији и систематизацији радних места у сектору безбедности којима се фаворизује распоређивање мушкараца на послове и задатке у оперативном саставу, а која у складу са њиховим могућностима, могу обављати и жене. Уколико постоје, уклонити их.	Није реализовано	Потребна је претходна едукација руководиоца ОЈ МО и ВС како би се схватила сврха, циљ и методе предвиђеног испитивања.

3.	Унапређење услова за већу заступљеност жена у МО и ВС	3.1.	Наставити и унапредити кампање за пријем и промоцију жена у МО и ВС. Ову активност спроводити уз укључивање кадеткиња и успешних жена запослених у МО и ВС.	Реализовано	Управа за односе са јавношћу МО планира да настави и унапреди кампање за пријем жена у МО и ВС у 2012. години.
		3.2.	Размењивати публикације, резултате истраживања, искуства са терена, организовати посете, заједничке састанке и конференције за субјекте одбране и безбедности на националном и међународном нивоу.	Делимично реализовано Размењени су резултати истраживања и презентовани заинтересованим субјектима на домаћем и међународном нивоу. Одштампано је двојезично издање НАП-а, као и две публикације, учествовано на четири регионалне и 1 међународној конференцији. Нису штампане две брошуре и није учествовано на једној међународној конференцији, иако је прихваћен научни рад који се односи на родну равноправност.	Неке активности нису реализоване услед недостатка финансијских средстава у 2011. години.
		3.3.	Увести статистичко праћење и периодична дубинска истраживања о разлозима који директно утичу на запошљавање (регрутовање), задржавање и напредовање жена у МО и ВС и резултате редовно објављивати уз кампање за промоцију запошљавања жена у МО и ВС.	Реализовано Статистичко праћење реализује Аналитичка група МО и ВС, а у Институту за стратегијска истраживања у току рад на пројекту који је у функцији праћења реализације НАП-а: „Психолошки аспекти успешности у војној професији”.	

3. ОДЛУЧИВАЊЕ – ПОВЕЋЕЊЕ УЧЕШЋА И УТИЦАЈА ЖЕНА НА ОДЛУЧИВАЊЕ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Веома је значајна промена у МО и ВС која се десила у испуњавању три, од седам општих циљева предвиђених НАП-ом, а који се односе на: 1. заступљености жена у МО и ВС, 2. повећање учешћа жена у одлучивању о питањима која се тичу родне равноправности, мира и безбедности, 3. повећање учешћа жена у међународној сарадњи и у решавању конфликтних и постконфликтних ситуација и у мултинационалним операцијама. Ова три циља су веома битна, јер је 50,1% становника у Републици Србији женског пола, што захтева и промену безбедносне парадигме односно да жена од пасивног постане активан фактор у безбедности. Према подацима из септембра 2010. године, у сектору безбедности Републике Србије је било запослено 27,4 % жена.

Такође, према подацима из септембра 2010. године, на руководећим-командним местима у МО и ВС налазило се свега 10% жена, од укупног броја руководећих-командних места у МО и ВС и то, углавном, на позицијама средњег и нижег руководећег ранга. **Међу највишим војним дужностима, саветницима и изасланицима одбране није било, али и даље нема ниједне жене.** Према расположивим подацима из неких ОЈ МО и ВС из септембра 2011. године, није дошло до значајне промене процентуалне заступљености жена на руководећим-командним дужностима у МО, али је дошло до позитивних помака по овом питању. Тако је, рецимо, већ крајем 2010. године дошло до значајне промене у заступљености жена **на највишим дужностима у Министарству одбране** на којима до тада није било жена, јер је од стране министра одбране на дужност државног секретара надлежног за политику одбране именована жена, која је тренутно и највише рангирана жена у сектору безбедности. Такође, приликом формирања Универзитета одбране СЈР на руководећој позицији високог ранга – проректора налази се и једна жена, што процентуално износи 20% од укупног броја лица на тој позицији.

Такође, охрабрује тренд благог повећања заступљености жена у одлучивању у Војсци Србије јер је у септембру 2010. године на руководећим-командним дужностима у ВС било 0,8% жена, а у септембру 2011. године је било 0,9% жена на руководећим-командним дужностима у ВС. Такав тренд произилази из чињенице да се проценат жена-официра постепено повећава, с обзиром да је 2007. године уписана прва генерација кадеткиња, која је дипломирала 2011. године на Војној академији.

С обзиром да се тренутно на школовању у Војној академији у све четири класе налази 20,8% кадеткиња, а на школовању у Високој школи ВМА у све три године 53,3% кадеткиња од укупног броја кадета и кадеткиња, реално је очекивати да ће до значајније промене заступљености жена на командним дужностима у Војсци Србије доћи тек након неколико година. Планом школовања и усавршавања кадра у МО и ВС у 2012. години, а у складу са потребама система одбране, предвиђено је школовање и усавршавање већег броја жена. Међутим, Аналитичка група МО и ВС није добила показатеље из свих организационих јединица МО и ВС који би јој помогли у поузданијем сагледавању процентуалног, образовног и старосног профила жена на руководећим положајима у МО и ВС, иако су благовремено достављени индикатори за утврђивање постојећег стања. Позитивно је што је у МО и ВС у 2011. години комплетирана евиденција жена које су у земљи и иностранству школоване за **лидере за 21. век**, али је у наредном периоду потребно обезбедити у Управи за кадрове СЈР МО вођење њиховог развоја у каријери и успостављање егзактнијих критеријума за селекцију кадрова за лидере, оба пола.

3. Табеларни приказ повећања учешћа и утицаја жена на одлучивање у МО и ВС у 2011. години

III. ОДЛУЧИВАЊЕ – ПОВЕЋАЊЕ УЧЕШЋА И УТИЦАЈА ЖЕНА НА ОДЛУЧИВАЊЕ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ					
Општи циљ – Повећање учешћа и утицаја жена на одлучивање у Министарству одбране и Војсци Србије					
Редни број	Посебни циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Повећање заступљености жена у систему одбране на руководећим местима	1.1.	<p>Изградња нормативно-институционалног оквира и инструмената и мера који гарантују остваривање права жена на равноправну заступљеност у МО и ВС када је у питању одлучивање о безбедности и одбрани, нпр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена Закона о равноправности полова у МО и ВС; - усвајање подзаконских прописа и конкретних мера неопходних за примену закона, установљивање и организовање систематског надзора примене прописа и мера. 	Није реализовано	

		<p>1.2. Усвајање посебних мера и квота (резервисано место), ради обезбеђења заступљености жена и гаранције на једнаке могућности приликом избора на руководеће позиције у систему одбране.</p> <p>Измена и допуна закона који регулишу одбрану и безбедност како би се начелне одредбе Закона о равноправности полова конкретизовале за област одбране.</p> <p>Припремање, предлагање и усвајање посебних мера које треба да створе једнаке услове за напредовање у каријери жена и мушкараца (цивила и лица у професионалној војној служби) у МО и ВС.</p> <p>Припремање, предлагање и усвајање посебних мера које треба да створе једнаке услове за приступ жена руководећим положајима у МО и ВС.</p> <p>Усвајање пратећих прописа и мера неопходних за примену закона, и организација систематског надзора примене НАП-а.</p>	<p style="text-align: center;">Делимично реализовано</p> <p>У 2011. години обезбеђена је само организација систематског надзора примене НАП-а.</p>	
		<p>1.3. Испитати да ли постоје недостаци у организацији и систематизацији радних места у МО и ВС којима се фаворизује распоређивање мушкараца на послове и задатке и руководећа радна места, а која у складу са њиховом стручношћу могу обављати и жене. Уколико постоје, уклонити их.</p>	<p style="text-align: center;">Реализовано</p> <p>Из организационих јединица МО и ВС достављени извештаји да не постоје законске и формалне препреке за напредовање жена.</p>	

		1.4.	Подизање свести у најширој јавности о значају интегрисања родне перспективе у МО и ВС.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Управа за односе са јавношћу реализована више успешних кампања за промоцију војног позива међу девојкама и женама, а новинари магазина „Одбрана“ и сниматељи ВФЦ „Застава филма“ пропратили су округле столове, конференције и друге активности посвећене промовисању значаја родне равноправности у МО и Магазин „Одбрана“ је 1. септембра 2011. објавио илустровани, специјални прилог „Појмовник родне равноправности“.</p>	
		1.5.	Унутрашњи, демократски и цивилни надзор над реализацијом активности утврђених Националним акционим планом у МО и ВС.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Упостављени су и функционишу: унутрашњи, демократски и цивилни надзор над спровођењем циљева НАП-а.</p>	
		1.6.	Успостављање регионалне и међународне војне сарадње и размена искустава у реализацији Резолуције 1325 СБ УН у пракси.	<p align="center">Реализовано</p> <p>Представници МО учествовали су у раду четири регионалне и једне међународне конференције, иницирали су успостављање билатералне и мултелатералне сарадње у вези спровођења НАП-а у МО и ВС.</p>	

2.	<p>Остваривање права жена да равноправно и заједно са мушкарцима учествују у одлучивању о одбрамбеним и безбедносним питањима</p>	2.1.	<p>Установљавање институционалних и нормативних предуслова за повећање утицаја жена на одлучивање о одбрамбеним и безбедносним питањима.</p>	<p>Делимично реализовано</p> <p>Формирањем или покретањем поступка за формирање скоро свих предвиђених институционалних тела и механизма родне равноправности за спровођење НАП-а у МО и ВС, осим „особа од поверења“, у великој мери створени су институционални и нормативни предуслови за повећање утицаја жена на одлучивање о одбрамбеним и безбедносним питањима у МО и ВС.</p>	<p>Избором државне секретарке за политику одбране створени су услови за повећање утицаја жена на одлучивање о одбрамбеним и безбедносним питањима. Међутим, нормативни предуслови за остваривање овог циља по дубини система нису створени.</p>
----	--	------	--	--	---

		2.2.	<p>Успостављање континуиране комуникације између одговарајућих институционалних механизма за родну равноправност у МО и ВС и државних органа у чијој је надлежности одлучивање о одбрани и безбедности.</p>	<p style="text-align: center;">Реализовано</p> <p>Представници МО одређени за чланове: Политичког савета и Мултисекторског координационог тела за спровођење НАП-а Владе Републике Србије, Савета за родну равноправност Владе Републике Србије и Радне групе координаторки за спровођење Акционог плана за спровођење Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности при Управи за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике, државну управу и локалну самоуправу.</p>	
--	--	------	---	---	--

		2.3.	Установљавање нормативних претпоставки да ставови жена у одлучивању о одбрани и безбедности буду видљиви у јавности, као и да се под једнаким могућностима реализује право жена и мушкараца да учествују у поступку одлучивања о питањима од значаја за њихова статусна права.	Делимично реализовано Управа за оперативне послове ГШ ВС је известила да су у изради нацрта новог Правила службе биле су заступљене и жене-официри и да су уважене препоруке Поверенице за заштиту равноправности Републике Србије о службеном обраћању и ословљавању с обзиром на брачни статус. Што се тиче родно диференцираних назива за чиновне ВС тај проблем је регулисан чланом 22. Закона о ВС и излази из мандата поменуте Радне групе.	
		2.4.	Установљавање стандарда у прописима који регулишу поступак рада у МО и ВС ради стварања једнаких могућности за равноправно учешће жена и мушкараца у одлучивању о одбрани и безбедности.	Реализација у току Образложење - као у претходном ставу	
		2.5.	Утврђивање обавезе предлагача одлука, стратегија, политика или мера да у оквиру свог образложеног предлога укључи сагледавање ефеката које ће примена одлуке имати на жене и мушкарце.	Није реализовано	
		2.6.	Прописивање процесних правила која регулишу планирање рада у МО и ВС, са циљем стварања процесних претпоставки за благовремено укључивање одговарајућих институционалних механизма за родну равноправност.	Није реализовано	
		2.7.	Прописивање процесних правила која укључују обавезу консултовања одговарајућих институционалних механизма за родну равноправност у обликовању политике, креирању стратешких и планских докумената и оперативних планова за њихову реализацију и приликом одлучивања о безбедносним питањима.	Делимично реализовано Обавеза консултовања углавном функционише у пракси, иако није регулисана процесним правилима.	

		2.8.	<p>Организовање консултовања жена запослених у сектору безбедности, као и вишеструко дискриминисаних лица и група, нарочито када нека мера, пропис или политика имају непосредне последице на њихов положај или права. Консултовање ће се извршити у виду упитника, анкета или организовањем консултативних састанака. Форму консултације жена предложиће саветница за родну равноправност министра одбране, зависно од питања које се разматра.</p>	<p style="text-align: center;">Делимично реализовано</p> <p>Упитник је израђен у ИСИ и током децембра извршено је анкетирање мушкараца и жена у МО и ВС. Међутим, с обзиром да није именована саветница за родну равноправност министра одбране нису организоване поменуте консултације жена у 2011. години.</p>	
--	--	------	--	---	--

4. УКЉУЧИВАЊЕ – ПОВЕЋАЊЕ УЧЕШЋА ЖЕНА У МЕЂУНАРОДНОЈ САРАДЊИ, РЕШАВАЊУ КОНФЛИКАТА, ПОСТКОФЛИКТНИХ СИТУАЦИЈА И ВЕЋЕ УЧЕШЋЕ ЖЕНА У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА

У разматраном периоду у МО и ВС није вођена родна евиденција и родно разврстана статистика о учешћу жена запослених у МО и ВС у активностима међународне цивилне и војне сарадње. Стога је препоручено Управи за међународну војну сарадњу СПО МО, ВОА и Кабинету НГШ да у наредном периоду успостави поменути родно одговорну евиденцију. Такође, у МО и ВС не постоји евиденција о учешћу жена из МО и ВС у решавању конфликта и постконфликтних ситуација у земљи и у свету. Очекујемо да ће се ова евиденција успоставити у Центру за мировне операције ЗОК ГШ ВС када по питању решавања конфликта и постконфликтних ситуација у свету дође до учешћа припадника МО и ВС у мисијама са наведеним мандатом у којима тренутно МО не учествује.

Међутим, у МО и ВС већ сада постоје и воде се *две родно одговорне евиденције* у вези са учешћем жена у мултинационалним операцијама и у међународним активностима у духу Резолуције 1325 СБ УН. У Центру за мировне операције ЗОК ГШ ВС води се родно одговорна *евиденција учешћа жена у мултинационалним операцијама* и предузимају се мере за повећање броја жена, њихове оспособљености и обучености за учешће на различитим дужностима у МнОп, где до сада доминирају као чланице санитетских тимова. Такође, у Управи за стратегијско планирање СПО, на основу евиденције о свим реализованим активностима на спровођењу НАП-а, може се стећи увид о *учешћу представника МО и ВС у вези са Резолуцијом 1325 СБ УН у међународним активностима током 2011. године* у оквиру тематских расправа на регионалним и међународним конференцијама.

Према тој евиденцији, која се односи на учешће жена на међународним скуповима, поред већ наведеног учешћа неколико представника/ца МО и ВС у раду Међународне конференције у Београду под називом: „*Балкан и глобална безбедност: шта нам је заједничко, а шта нас раздваја*“. Међутим, није било финансијских средстава и за учешће једне представнице МО у раду IV Међународне мултидисциплинарне научно-стручне конференције „*Eurobrand*“ која се одржавала у Србији и у Румунији од 09. до 11. децембра 2011. године, иако је научни рад на тему: „*Увођење родне перспективе у реформу сектора безбедности*“, позитивно оцењен и прихваћен од стране организатора конференције.

Током 2011. године, обезбеђено је учешће једне представнице МО на Регионалној конференцији „*Заштита људских права и слобода припадника оружаних снага*“, са излагањем на тему: „*Унапређење положаја жена у сектору безбедности и примена Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији*“, која је организована од стране Канцеларије парламентарног војног повјереника БиХ у сарадњи са Заједничком комисијом за одбрану и сигурност БиХ, уз помоћ United Nation Development Programme (UNDP) Босне и Херцеговине и Владе Краљевине Данске, од 16. до 18. фебруара 2011. године, у Сарајеву.

Затим, једна представница Министарства одбране је имала излагање на Регионалној конференцији у радионици на тему: „*Улога жена на руководећим позицијама у изградњи безбедности*“, која је одржана од 29. до 31. марта 2011. године, у Сарајеву, у организацији Регионалног центра за обуку за операције подршке мира у БиХ и Морнаричке постдипломске школе САД.

Такође, једна представница МО и ВС је учествовала и на Регионалној конференцији „*Улога жена лидера у области одбране и националне безбедности*“, одржаној у Сарајеву, 26. и 27. јуна 2011. године, на којој је покренута иницијатива од стране Бугарске за вођење истоименог регионалног пројекта.

Две представнице МО и ВС учествовале су у раду Конференције на тему: „Резолуција 1325 СБ УН: Померање ван оквира теорије за максималну безбедност у ОЕБС-у“ од 27. до 28.10.2011. године у Сарајеву, БИХ, у организацији Мисије ОЕБС у Србији.

Поред тога, један представник Управе за стратегијско планирање СПО МО је учествовао у раду Годишњег састанка НАТО Комитета за родну перспективу, од 2. до 27. маја 2011. у Бриселу.

Центар за мировне операције ЗОК ГШ ВС је током израде Плана активности међународне војне сарадње за 2012. годину, предложио успостављање сталне сарадње са релевантним међународним организацијама које се баве питањима повећања учешћа жена у мировним активностима на кључним позицијама, што је и један од приоритета НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН. Република Србија тренутно учествује у пет мултинационалних операција под окриљем Уједињених нација (UNMIL, UNOCI, MONUSCO, UNFICYP и UNIFIL). **Војни контингент Републике Србије у мултинационалним операцијама има 13% жена.** Укупно су биле ангажоване 23 припаднице МО и ВС, од чега 1 лекарка и 22 медицинске сестре у 29 мандата, јер су четири припаднице МО и ВС, на свој захтев биле ангажоване у два мандата, а једна припадница МО је ангажована чак три пута.

Један од разлога недовољног учешћа жена у оперативном саставу мултинационалних операција (војним и полицијским јединицама) јесте чињеница да **жене чине мали број оперативног састава полиције и војске (8%)**, што ограничава њихов број у оперативном саставу мултинационалних операција.

Поред тога, постојећи Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије не садржи одредбу која се односи на специјализовану обуку и едукацију чланова/ца мултинационалних операција за посебне потребе жена и деце у конфликтним ситуацијама, на чему, иначе, инсистира Резолуција 1325 СБ УН.

У припреми кандидата Војске Србије за учешће у мултинационалним операцијама у Центру за мировне операције Генералштаба Војске Србије мушкарци и жене похађају обуку која се односи на родно осетљиве садржаје, по „Основном стандардизованом модулу УН за обуку за мултинационалне операције“, а теме су: „Превенција сексуалног искоришћавања и злоупотреба“, „Једнакост полова у мултинационалним операцијама“ и „Родна питања“. Постоје и теме које се односе на одговорност према цивилном становништву, нарочито женама и деци, као и на механизме за спречавање насиља над женама и пуне одговорности у случају недоличног понашања припадника мировних контингената и запослених у службама УН.

У односу на постављени четврти општи циљ у НАП-у – обезбеђење равноправног учешћа жена у решавању конфликта, постконфликтних ситуација и у мултинационалним операцијама, Аналитичка група МО и ВС, на основу података из Центра за мировне операције ЗОК ГШ ВС, је дошла до следећих сазнања:

- Повећање процента учешћа жена у мултинационалним операцијама на дужностима војних посматрача и штабних официра и подофицира неће бити могуће без значајнијег повећања броја жена официра и подофицира у оперативном саставу Војске Србије.

- Постоји могућност повећања учешћа жена у медицинским тимовима јер је проценат заступљености жена у војно-медицинским установама знатно већи од оног у оперативним саставима.

- Укључивањем Републике Србије у цивилне мисије Европске уније знатно би се повећао број могућих учесника из МО и ВС на различитим дужностима у МНОп, а самим тим и створиле могућности за веће учешће жена у МНОп.

- Тренутно у МО и ВС не постоје обучени припадници/це МО и ВС за ангажовање у МНОп на дужности саветника/саветнице за род. Постоји заинтересованост МО и ВС и Агенције „UN Women“ за организацију ове обуке у 2012. години коју би финансијски и

стручно подржала наведена Агенција. С обзиром на то да Република Србија планира повећање учешћа у МНОп УН и ЕУ и да је планирано упућивање и формираних јединица у МНОп, *потребно је посебно обучити припаднике/це МО и ВС за дужност родних саветника команданата националних контингената у МНОп уз подршку УН и на основу развоја билатералне војне сарадње са заинтерсованим чланицама ЕУ.*

4. Табеларни приказ повећања укључивања жена из МО и ВС у развој међународне сарадње, решавање конфликта, постконфликтних ситуација и у мултинационалним операцијама у 2011. години

IV. УКЉУЧИВАЊЕ – ПОВЕЋАЊЕ УЧЕШЋА ЖЕНА У МЕЂУНАРОДНОЈ САРАДЊИ, РЕШАВАЊУ КОНФЛИКАТА, ПОСТКОНФЛИКТНИХ СИТУАЦИЈА И У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА					
Општи циљ – Обезбеђење равноправног учешћа жена запослених у Министарству одбране и Војсци Србије у међународној сарадњи, решавању конфликта, постконфликтних ситуација и у мултинационалним операцијама					
Редни број	Посебни циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Афирмисање важности улоге жена у решавању сукоба, у преговарању, постизању споразума и у његовој примени у пракси	1.1.	Обезбеђивање правних и институционалних механизма равноправног учешћа жена у решавању сукоба, тако што ће у преговарачким тимовима и мултинационалним операцијама бити обезбеђено учешће најмање 30% жена.	Реализација у току У ЦМО ЗОК ГШ ВС сагледане су могућности и потребе за укључивање жена на тим дужностима. Извршиће се поновно анкетање припадника МО и ВС и покушати да се регрутује и обучи већи број жена који се пријављује за добровољно учешће у мултинационалним операцијама.	
		1.2.	Обезбеђивање подршке формалним и неформалним облицима образовања и обуке жена и мушкараца за спречавање сукоба, као и обуке за посредовање, преговарање и изградњу консензуса у питањима безбедности и мира.	Реализовано У Центру за мировне операције ЗОК ГШ ВС је реализована едукација на ову тему у 2011. години.	

2.	Укључивање жена запослених у МО и ВС у решавању проблема постконфликтног опоравка друштва	2.1.	Обезбеђивање сарадње и заједничких програма за сагледавање посебних потреба жена и девојака, посебно међу избеглицама и интерно расељеним лицима у МО и ВС, ангажовање жена запослених у МО и ВС у планирању и примени програма помоћи који се односе на помоћ избеглицама и интерно расељеним лицима.	Није реализовано Нису постојали материјални, финансијски и институционални предуслови за реализацију ове активности у 2011. години.	Аналитичка група МО и ВС је дала препоруку да се овим проблемом убудуће бави Управа за традицију, стандард и ветеране СЈР МО
		2.2.	Подизање свести о узроцима потенцијалних конфликта и иницирање образовних програма о родним аспектима конфликта.	Реализовано Припадници МО и ВС су током 2011. године похађали више семинара и учествовали у раду округлих столова на ову тему.	
3.	Укључивање родне перспективе у мировне операције и обезбеђивање већег учешћа жена у мултинационалним операцијама	3.1.	Обезбеђивање механизма којима се подржава веће учешће жена у мултинационалним операцијама са посебним освртом на ангажовање, обуку родних саветника/саветница команданата националних контингената у мултинационалним операцијама.	Реализовано У 2011. години је планирана обука родних саветника/саветница команданата националних контингената у мултинационалним операцијама у ЦМО ЗОК ГШ ВС, чија реализација је предвиђена у марту 2012. године у сарадњи са Агенцијом „UN Women“.	

		3.2.	Обезбеђивање обуке о женским људским правима и родној равноправности за учеснике у мултинационалним операцијама, као и обуке током које би се учесници мултинационалних операција едуковали о посебним потребама жена у постконфликтним ситуацијама.	<p>Реализовано</p> <p>У ЦМО ЗОК ГШ ВС се обрађују теме које се односе на одговорност према цивилном становништву, нарочито женама и деци, као и на механизме за спречавање насиља над женама и пуне одговорности у случају недоличног понашања припадника мировних контингената и запослених у службама УН.</p>	
		3.3.	Успостављање сталне сарадње са свим релевантним међународним организацијама које се баве питањима повећања учешћа жена у мировним активностима на кључним позицијама.	<p>Реализовано</p> <p>Успостављена сарадња Управе за међународну сарадњу МО и других надлежних организационих јединица МО и ВС са Агенцијом „UN Women“, Мисијом ОЕБС-а у Србији и НАТО Комитетом за родну перспективу.</p>	

5. ЗАШТИТА - КОРИШЋЕЊЕ ИНСТРУМЕНАТА ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ ЖЕНА

Подаци из организационих целина МО и ВС који су достављени Аналитичкој групи МО и ВС, а односе се на индикаторе постојећег стања у погледу заштите жена у 2011. години оцењени су као непотпуни и не могу послужити као основ за поуздану анализу и извештавање о овом проблему. Тачније, од 25 организацијских јединица МО и ВС које су биле предмет родне анализе, само из две организационе јединице - Одељења за опште послове Сектора за политику одбране и Управе за људске ресурсе (Ј-1) ГШ ВС су достављени конкретни подаци. Из осталих организационих јединица или нису достављени одговори на утврђене индикаторе или су достављени подаци да **нема конкретних показатеља заштите жена у наведеним организацијским јединицама.**

Податак из Одељења за опште послове Сектора за политику одбране говори о чињеници да је само један мушкарац запослен у том сектору користио плаћено одсуство за негу детета, али нема показатеља који се односе на регистроване случајеве насиља над женама и њихове делотворне заштите у том сектору.

У Управи за људске ресурсе (Ј-1) ГШ ВС је извршена анализа расположивих података који се односе на пето поглавље НАП-а, тј. на заштиту жена са циљем да се утврди да ли је у организацијским јединицама ГШ и саставима ВС обезбеђен задовољавајући ниво делотворне заштите жена и девојака од свих видова дискриминације, кршења женских људских права и родно заснованог насиља. Анализирајући конкретне податке, наведена Управа је утврдила да је у **2011. години у Војсци Србије обезбеђен задовољавајући ниво заштите жена и девојака.** Такође, с обзиром на чињеницу да је, у септембру 2011. године у односу на септембар 2010. године, дошло до повећања броја жена запослених у Војсци Србије, јер је извршена професионализација ВС и попуна лицима женског пола, самим тим је дошло и до већег обраћања пажње на специфичне потребе и заштиту жена. Међутим, Управа констатује да не располаже другим конкретним подацима бројчаног и дескриптивног типа који би могли да баце више светлости на разматран проблем.

Имајући у виду изнете проблеме, као и чињеницу да тешка материјална ситуација у друштву не дозвољава издвајање потребних средстава за делотворну заштиту жена у друштву, па самим тим и у сектору безбедности и у МО и ВС, и у наредном периоду реализација циљева из овог поглавља НАП-а ће се остваривати углавном на нивоу гарантованих законских права жена запослених у МО и ВС. С тим у вези, треба имати у виду да се активности на превенцији насиља над женама и девојкама у конфликтним и постконфликтним ситуацијама реализују кроз изградњу адекватног нормативног, стратегијског и програмског оквира. У вези са тим, у НАП-у за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, између осталог, предвиђене су следеће активности из надлежности МО и ВС, као што су: усклађивање нормативних аката са одредбама наведених закона, едукација о заштити жена и девојака од насиља у миру, у случају рата и у ванредним ситуацијама и делотворна заштита девојака и жена у МО и ВС о чијем спровођењу треба у наредном периоду известити Аналитичку групу. **Поред тога, већина жена запослених у МО и ВС сматра да би им увођење тзв. клизног радног времена значајно помогло у усклађивању обавеза у породици, поготово улоге мајке и успешне пословне жене, а таква мера не би изискивала издвајање посебних материјалних средстава у друштву.**

Ради ефикаснијег и поузданијег извештавања о остваривању петог општег циља садржаног у НАП-у - осигуравање задовољавајућег нивоа делотворне заштите жена и девојака од свих видова дискриминације, кршења женских људских права и родно заснованог насиља, Аналитичка група МО и ВС је **препоручила увођење, у 2012. години, организованог и планског праћења и евиденције притужби због кршења женских људских права, дискриминације и родно заснованог насиља, као и извештавање о степену остваривања нормативне и делотворне заштите жена у МО и ВС при Управи за традицију, стандард и ветеране СЉР МО.**

5. Табеларни приказ коришћења инструмената правне заштите жена у МО и ВС у 2011. години

V. ЗАШТИТА – КОРИШЋЕЊЕ ИНСТРУМЕНАТА ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ ЖЕНА					
Стратешки циљ – Осигуравање задовољавајућег нивоа делотворне заштите жена и девојака од свих видова дискриминације, кршења женских људских права и родно заснованог насиља					
Редни број	Специфични циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Уграђивање родне перспективе у све друштвене политике, укључујући и политику у области одбране и безбедности	1.1.	Предузети мере и активности ради увођења родне перспективе у све развојне политике у области одбране и безбедности и реализовати информативне кампање како би се јавности указало на значај уградње родне перспективе у политику одбране Републике Србије.	Реализовано У 2011. години Управа за односе са јавношћу је ангажована у активностима подизања свести у најширој јавности о значају интегрисања родне перспективе у процесу реформе система одбране кроз медијске капање, објављивање научних и новинских текстова и стручних публикација.	
		1.2.	Реализовати активности утврђене Стратегијом за смањење сиромаштва (2002) којима ће се елиминисати сиромаштво жена и девојака и спречити настајак новог сиромаштва, тј. спречити појаве да девојке и жене у систему одбране буду најчешће проглашаване технолошким вишком, чак и када су једини храниоци у породици или самохране мајке.	Реализовано Током 2011. није било отпуштања девојака и жена запослених у МО и ВС као технолошког вишка, поготово није било отпуштања самохраних мајки, нити жена које су одсуствовале са посла због трудничког и породилског боловања.	
		1.3.	Реализовати активности утврђене Стратегијом националне безбедности (2009) у складу са одређењем Србије да развија и унапређује све аспекте безбедности, њеној посвећености стварању услова за унапређење људске безбедности, побољшању улоге и положаја жена у процесима одлучивања и јачању државних механизма за обезбеђење равноправности полова.	Реализовано Током 2011. године у Управи за стратегијско планирање СПО МО израђен је План за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН, а тиме и за одређење наведених одређења из Стратегије националне безбедности у пракси МО и ВС.	

		1.4.	Реализовати активности на изградњи поверења међу женама, унапређењу безбедности и стабилности у региону, сарадњи и партнерству са међународним безбедносним организацијама.	Реализовано Управа за међународну сарадњу СПО МО реализовала је више активности регионалне сарадње у које су били укључени представници/це МО и ВС. У 2011. години припремљен је и потписан Меморандум о сарадњи МО и Агенције „UN Women“ и реализован један семинар о родним индикаторима. МО у сарадњи са Мисијом ОЕБС у Србији је у 2011. години реализовало штампање НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији.	
		1.5.	Јачати капацитете жена у Војсци Србије како би са успехом остваривале мисије и задатке који се односе на учешће у мултинационалним операцијама (МнОп) у региону и свету, укључујући и подршку цивилним властима и у супротстављању невојним претњама безбедности.	Реализовано Центар за мировне операције ЗОК ГШ ВС је испитао могућности за укључивање већег броја жена на различитим дужностима у МнОп и, у складу са тим сазнањима, предузеће мере из своје надлежности за повећање заступљености жена у МнОп у 2012. години.	
2.	Успоставити делотворну заштиту жена и девојака од дискриминације, кршења и угрожавања права и родно заснованог насиља	2.1.	Обезбедити услове за сарадњу МО и ВС са Повереником/цом за заштиту равноправности, Заштитником/цом грађана и Повереником/цом за информације од јавног значаја.	Реализовано Услови за сарадњу су обезбеђени и остварена је сарадња са Повереницом за заштиту равноправности и Заштитником грађана по питању примене Резолуције 1325 СБ УН у МО и ВС у 2011. години.	
		2.2.	Реализовати и пратити реализацију планираних активности утврђених стратешким документима који се тичу заштите жена од родно заснованог насиља.	Није реализовано	
		2.3.	Унапређење система прикупљања и обраде података и вођење евиденције у статистици МО и ГШ ВС у вези насиља над женама и заштите жена припадника МО и ВС од родно заснованог насиља	Делимично реализовано Аналитичка група је на основу података из организационих јединица дошла до сазнања да се у МО и ВС координисано и плански не води евиденција и статистика	

				у вези родно заснованог насиља и заштите жена и предложила да се у 2012. години ова евиденција успостави и статистика води за МО и ВС при Управи за традицију, страндард и ветеране СЈР МО.	
		2.4.	Планирати едукативне активности о заштити жена и девојака од свих видова насиља у случају рата и ванредним ситуацијама за 2012. годину	Реализовано Едукација на ову тему планирана је у 2011. години за реализацију на Војној академији у 2012. години, за шири круг учесника, у виду округлог стола, у сарадњи Војне академије СЈР , БЦБП и Агенције „UN Women“.	
3	Обезбедити објективно информисање јавности о проблемима жена и девојака жртава сексуалног злостављања и других међународних злочина против човечности	3.1.	Креирати и планирати програме информисања јавности за 2012. годину о међународном хуманитарном праву и о раду домаћих и међународних правосудних институција, уз објективно презентовање процесуираних случајева силовања, сексуалног ропства, присилне проституције, присилне трудноће и других облика сексуалног злостављања жена извршених током ратова на простору бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.	Делимично реализовано Такви садржаји су укључени у редовно образовање и предвиђени као могућност за све облике усавшавања на Универзитету одбране.	
		3.2.	Креирати и планирати информативне кампање за 2012. годину како би јавност била обавештена о великом доприносу који жене пружају у суочавању са ратном прошлошћу, у изградњи мира, у заштити жена од дискриминације и родно заснованог насиља, у промовисању ненасилног решавања сукоба, женских људских права и родне равноправности.	Реализација се одлаже за 2012. годину	

6. ЕДУКАЦИЈА – ОБРАЗОВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ ПРИПАДНИКА МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ И ВОЈСКЕ СРБИЈЕ У ДУХУ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

У циљу остваривања већег степена родне равноправности припадника МО и ВС и превазилажења родних стереотипа, *прилагођени су наставни планови и програми војно-образовних установа на свим нивоима* (Војна гимназија, Војна академија, Командно штабно усавршавање и Генералштабно усавршавање), кроз теме које обрађују питања родне равноправности. На пример, тема о заштити жена и девојака од свих облика насиља у рату и ванредним ситуацијама биће посебно обрађена у оквиру предмета Међународно хуманитарно право, на првој години студија Војне академије. Катедра друштвених наука и Катедра менаџмента унеће у школску 2011/2012. по један наставни садржај о родној равноправности у предмете Социологија, Етика, Војна психологија и Управљање људским ресурсима.

Посебно су значајне теме које се односе на примену међународног хуманитарног права са аспекта заштите жена и девојака од насиља у конфликтним и пост-конфликтним ситуацијама (UNW/2011/002), које су и саставни део обуке припадника Министарства одбране и Војске Србије за учешће у мултинационалним операцијама УН.

Поред тога, Медија центар „Одбрана” у 2011. години објавио је публикацију др Јованке Шарановић и др Зорана Килибарде *„У корак са временом - Министарство одбране и Војска Србије на путу објективизације родне равноправности”*. У Институту за стратегијска истраживања СПО МО у току је рад на пројекту који је у функцији праћења реализације НАП-а: *„Психолошки аспекти успешности у војној професији”*, а предвиђено је објављивање и тематског зборника *„Жене у сектору безбедности”*, које у 2011. години није реализовано услед недостатка финансијских средстава.

У оквиру едукације, као превенције насиља над женама, око 40 припадника/ца владиног и невладиног сектора, Народне скупштине Републике Србије, осетљивих група, као и представника/ца локалне заједнице у Републици Србији, од чега *осам припадника/ца Министарства одбране и Војске Србије*, прошло је обуку, током фебруара и марта 2011. године (први семинар је реализован у децембру 2010. године у Ечкој), учешћем на два *вишедневна семинара у Ковачици и Нишу о „Увођењу родне перспективе у реформу сектора безбедности”*. Семинари су реализовани у оквиру пројекта *„Консолидација процеса демократизације у сектору безбедности у Србији”*, у организацији Београдског фонда за политичку изузетност, Београдског центра за безбедносну политику и Одељења за демократизацију Мисије ОЕБС у Србији. Сви полазници/це семинара су стекли/е сертификате о оспособљености за бављење родном проблематиком у својим животним и радним срединама.

Поред тога, припадници/е МО и ВС и представници/е сектора безбедности су похађали/е семинар у организацији Агенције „UN Women“ и Института за стратегијска истраживања СПО МО на тему: *„Случај Националног акционог плана Србије – показатељи везани за жене, мир и безбедност”* који је одржан у Београду 1. и 2. јуна 2011. године. У организацији Министарства унутрашњих послова две представнице МО су похађале семинар за едукацију „особа од поверења“, који је одржан 22. новембра 2011. године, у Наставном центру „Авала“, на Авали.

У организацији Београдског фонда за политичку изузетност и Одбора за одбрану и безбедност, као и Одбора за родну равноправност Народне скупштине Републике Србије организовано је 22.12.2011. године *јавно слушање* у вези спровођења НАП-а, на коме је учествовало више припадника МО и ВС укључених у спровођење НАП-а, а излагање на том скупу из МО и ВС су имали председница Политичког савета за спровођење НАП-а Владе

Републике Србије др Тања Мишчевић и заменик председнице Мултисекторског координационог тела Владе Републике Србије др Божидар Форца.

Представници МО и ВС учествовали су у 2011. години и на *три округла стола* у организацији Београдског центра за безбедносну политику, који су били посвећени промоцији циљева НАП-а и разјашњењу улоге саветнице за родну равноправност министра, директора управе, односно агенције у сектору безбедности у Републици Србији, затим расправи о квотама за заступљеност жена у сектору безбедности у Републици Србији и преношењу искустава из НАТО-а, МО Шпаније и БиХ о родној равноправности.

Од стране Аналитичке групе МО и ВС и Управе за стратегијско планирање СПО МО иницирано је више облика едукације који треба да унапреде спровођење НАП-а у МО и ВС, а који треба да се реализују у 2012. години у сарадњи са Агенцијом „UN Women“. Између осталог, предложена је *организација обука за чланове Аналитичке групе МО и ВС за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији из делокруга МО и ВС, саветника/саветница за родна питања команданата националних контингената у мултинационалним операцијама и „особа од поверења“ на нивоу МО и ВС*. Разматрана је могућност да МО, с обзиром на постојеће капацитете покрене иницијативу да се обука на регионалном нивоу за саветника/саветница за родна питања команданта националних контингената у мултинационалним операцијама одржи у Републици Србији и упућен је званичан захтев са таквим намерама и одговарајућим образложењем Агенцији „UN Women“.

Поред тога, постоје реалне могућности да се на Војној академији у 2012. години одржи Округли сто на тему: *„Развој толеранције, спречавање конфликта и родна равноправност“* у организацији Војне академије СЈР МО, Београдског центра за безбедносну политику и Агенције „UN Women“.

У организацији Управе за стратегијско планирање и Института за стратегијска истраживања, уз подршку Центра за безбедносну сарадњу RACVIAC - SE Еуроге планирана је организација Округлог стола у 2012. години на тему: *„Реформа сектора безбедности и родно питање – имплементација Резолуције УН 1325“*.

Када је у питању едукација (школовање и усавршавање жена у МО и ВС), треба истаћи да је у септембру 2011. године од 127 дипломираних кадета, било и *19 кадеткиња из прве класе девојака уписаних 2007. године. Њихова средња оцена је 8,21 у односу средњу оцену целе класе 7,87*. (смер пешадије и оклопних јединица средња оцена 7,76, док су кадеткиње оствариле оцену 8,36, на логистици 7,75, кадеткиње 8,11, док је на смеру ВПВД средња оцена 8,64, али је средња оцена кадеткиња 8.07) .

Број пријављених девојака за упис у Војну академију сваке године расте. У првој години уписа кадеткиња конкурисало је 56 девојака на 30 места, или 1,8 кандидат на једно место, да би за школску 2011/12 годину конкурисало је 326 девојака на 34 места, односно 10, 43 кандидата на једно место. Карактеристичан је, међутим, пад средње вредности оцена пријављених кандидаткиња – просечна оцена из средње школе у првој генерацији је била 4,76. другој 4,64, да би сада била 4,14.

Војна гимназија и даље нема адекватне, материјалне услове за упис девојака на школовање.

На усавршавању у Школи националне одбране нема жена.

У Школи резервних официра у мартовској класи 1% полазника су биле жене, а у септембарској класи чак **25 % су жене**, што је значајно повећање.

Што се тиче заступљености жена међу запосленима на Војној академији и Војној гимназији она је повољна, јер 32,6% од укупног броја запослених чине жене. Међутим, у категорији запослених официра на Војној академији и Војној гимназији жене чине свега 0,01%, у категорији подофицира нема жена, а међу професионалним војницима 0,04% су жене. Насупрот томе, у категорији цивилних лица међу запосленим лицима у тим образовним институцијама доминирају жене, које чине 73% од укупног броја запослених

цивилних лица. Међутим, према образовној структури само 17% су жене са високом стручном спремом, 16% је магистара 10% доктора наука. Од укупног броја запослених са средњом стручном спремом 36,7% су жене.

На Медицинском факултету Војномедицинске академије на школовању у три класе кадета и кадеткиња на основним студијама се налази чак 56% жена. На специјалистичким студијама има 35,33% жена од укупног броја полазника, а на докторским студијама има 45% жена.

На крају, треба истаћи - не постоје прописи који би онемогућавали жене да буду запослене на свим радним местима у институцијама МО и ВС које се баве едукацијом, тј. школовањем и усавршавањем кадра, уколико имају одговарајућу стручну спрему и потребна знања и вештине.

6. Табеларни приказ родне едукације – образовања и усавршавања кадра МО и ВС у 2011. години

VI. ЕДУКАЦИЈА – ОБРАЗОВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ ПРИПАДНИКА МО и ВС					
Стратешки циљ – Едукација жена и мушкараца запослених у сектору безбедности, као и чланова њихових породица о значају већег учешћа жена у решавању питања која се односе на мир, родну равноправност и безбедност					
Редни број	Специфични циљеви	Активности		Реализација	Напомена
1	2	3		4	5
1.	Едукација и подизање свести о значају учешћа жена у процесу одлучивања и руковођења у одбрани и безбедности, ради превазилажења стереотипа и неразумевања	1.1.	Планирање садржаја о родној равноправности и значају једнаких могућности учешћа жена у одлучивању о безбедносним питањима и одбрани у програме обавезне едукације доносиоца одлука у МО и ВС за 2012. годину.	Реализовано Планирана едукација у 2011. години за реализацију у 2012. години, у сарадњи са домаћим и страним партнерима.	
2.	Едукација припадника МО и ВС	2.1.	Створити услове за обуку и едукацију „особа од поверења“ која се бира међу колегама и колегиницама запосленим у сектору безбедности.	Реализовано Планирана едукација у 2011. години за реализацију у 2012. години, у сарадњи са Министарством унутрашњих послова и другим заинтересованим домаћим и страним партнерима.	
		2.2.	Створити услове за обуку и едукацију чланова аналитичких тимова, кадровских служби, финансиста, саветника/саветница за родну равноправност итд.	Реализовано Планирана едукација у 2011. години за реализацију у 2012. години у сарадњи са домаћим и страним партнерима.	

		2.3.	Информисањем и едукацијом елиминисати праксу да жене сnose штетне последице због одласка на трудничко, породилско и боловање због болести деце и афирмисати могућности права мушкараца на коришћење боловања због болести деце.	Реализовано Реализовани информативни садржаји на наведену тему у 2011. години и постојало одређење менаџмента одбране да се спречи наведена негативна појава и њене штетне последице.	
		2.4.	Пратити број притужби запослених жена уМО и ВС на родну дискриминацију, број притужби на злостављање на раду, као и исходе оваквих пријава.	Делимично реализовано Аналитичка група МО и ВС је затражила извештавање по овом питању. Подаци су достављени само из две организационе јединице МО и ВС.	Препоручено је да се овим проблемом у оквиру својих надлежности бави Управа за традицију, стандард и ветеране СЈР МО
		2.5.	Омогућити организовано заступање интереса жена у МО и ВС оснивањем струковних удружења жена официра и подофицира или организовање Асоцијације жена у МО и ВС.	Није реализовано	
		2.6.	Успоставити регионалну сарадњу у погледу интензивније интеграције и видљивости жена у МО и ВС.	Реализовано На четири регионалне конференције је, током 2011. године, учествовало 6 жена из МО и ВС. На међународној конференцији у Београду је учествовало 10 жена из МО и ВС.	
		2.8.	Кандидовати се за учешће на Годишњем састанку Комитета за жене у НАТО који је отворен за чланице ПЗМ.	Реализовано Један представник МО је учествовао на Годишњем састанку НАТО Комитета за родну перспективу, који је одржан 2011. год. у Бриселу.	

		2.9.	Кандидовати се за учешће у раду форума који окупљају жене из сектора безбедности.	<p>Реализовано</p> <p>Реализовано учешће на Београдском безбедносном форуму у оквиру дебате на сесији 3 на тему: „Жене лидери у сектору безбедности“ и сесије 8 на тему: „Увођење рода у реформу сектора безбедности“, у Београду, у септембру 2011. године.</p>	
		2.10.	Формирати јединствену базу података о заступљености жена лидера и стручњака у МО и ВС.	<p>Реализовано</p> <p>Ова база је успостављена у Управи за кадрове СЈР МО на основу усавршавања за лидере за 21. век. Усавршавања су реализована, у протеклих десет година, у различитим центрима за обуку у земљи и иностранству.</p>	Потребно је израдити другачије критерије за процену кандидаткиња које треба упућивати на курсеве за лидере и након тога, обезбедити њихово вођење у каријери.
		2.11.	Планирати и увести садржаје о родној равноправности и о родно заснованом насиљу у све нивое обуке, усавршавања и школовања у МО и ВС, почев од 2012. године	<p>Делимично реализовано</p> <p>У 2011. години прилагођени су наставни планови и програми војно-образовних установа на свим нивоима, кроз теме које обрађују питања родне равноправности.</p> <p>Измена и допуна Плана школовања и усавршавања за 2012. годину, коју је предложила Аналитичка</p>	

				група МО и ВС, због недостатка финансијских средстава за њихову реализацију није ушла у разматрање.	
		2.12.	Планирати и увести садржаје о родним питањима, родној свести, сексуалној експлоатацији и злостављању у програме обавезног годишњег усавршавања за запослене у МО и ВС, почев од 2012. године.	Делимично реализовано Измена и допуна Инструкције за обуку коју је предлагала Аналитичка група МО и ВС није прихваћена. Планирање наведених тема је извршено при појединим организационим јединицама МО и ВС.	
		2.13.	Планирати и увести садржаје о родним питањима, родној равноправности и родно заснованом насиљу у програме специјалистичких обука у МО и ВС, почев од 2012. године.	Делимично реализовано Наведени садржаји су планирани у оквиру годишњих планова обука на нивоу појединих организационих јединица МО и ВС, према њиховој процени потреба за том врстом едукације.	
		2.14.	Планирати и увести садржаје о родним питањима, родној равноправности и родно заснованом насиљу у наставне планове и програме школовања на Универзитету одбране, почев од 2012. године.	Реализовано Катедра друштвених наука и Катедра менаџмента Војне академије предвиделе су за школску 2011/2012. годину по један наставни садржај о родној равноправности у оквиру планиране наставе из четири предмета.	

		2.15.	Планирати и увести садржаје за едукацију запослених о родним питањима, родној свести, сексуалној експлоатацији и злостављању у програме основне обуке за запослене у МО и ВС, почев од 2012. године.	Делимично реализовано Едукација свих запослених у МО и ВС у 2011. години је остварена путем војног магазина „Одбрана“ а едукација у виду округлог стола и брошуре са наведеним садржајем је планирана за реализацију у 2012. години на Војној академији СЈР МО.	
		2.16.	Планирати и увести садржаје о родним питањима у обуку за доносиоце одлука у МО и ВС у 2012. години.	Реализовано Наведена активност је у 2011. години увршена у План за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН из надлежности МО и ВС у 2012. години.	
		2.17.	Родно одговорним учинити правила и процедуре за поступање у мултинационалним операцијама (МнОп) са странкама, локалном популацијом (лични претрес, поступање са жртвама родно заснованог насиља – насиље у породици, сексуални деликти, трафикинг, проституција...).	Реализовано Током 2011. године започео је процес сензибилисања наведених правила и процедура у МнОп који ће се даље унапређивати у 2012. години.	

7. МЕДИЈИ – ПРУЖАЊЕ МЕДИЈСКЕ ПОДРШКЕ ЦИЉЕВИМА НАП-а

У 2011. години Управа за односе са јавношћу је ангажована у активностима подизања свести у најширој јавности о *значају интегрисања родне перспективе у систем одбране*. У тој години знатно је унапређена кампања за пријем и промоцију жена у МО и ВС и дошло је до реализације низа промотивних активности са циљем да се истакне значај спровођења НАП-а у МО и ВС.

У Поменутом једногодишњем периоду *дошло је до увођења садржаја о родној равноправности у све нивое информисања јавности*. Такође, дошло је до *промоције једнаких родних могућности у МО и ВС*, кроз једнаку доступност мушкарцима и женама: запослења, школовања, напредовања, задржавање у служби итд. Информације војну и ширу јавност о резултатима родних анализа и истраживања, о садржају одржаних састанка и конференција у МО и ВС које су се бавиле родним питањима Управа за односе са јавношћу је извршила један део својих задатака предвиђених Одлуком министра о спровођењу мера из делокруга Министарства одбране и Војске Србије утврђених НАП-ом за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији.

Међутим, *највише позитивних учинака су имале медијске кампање за пријем жена на све нивое школовања и обуке на Универзитету одбране*. Тако је Управа за односе са јавношћу, у 2011. години, снимила спот за кампању „Буди професионалац“ уз учешће професионалних глумица. У оквиру кампање за промоцију добровољног служења војног рока, посебан нагласак је стављен на чињеницу да је увођењем добровољног служења војног рока први пут омогућено девојкама да служе војни рок, а самим тим и могућност пријема у професионалну војну службу.

Такође, значајна је била медијска пажња посвећена је *првој генерацији жена официра* и она је вођена у континуитету, од њиховог уписа на Војну академију пре четири године, па све до промоције у официрске чинове, која је одржана 10. септембра 2011. године испред Дома Народне скупштине у Београду.

Управа за односе са јавношћу је подстакла интересовање медија и за *прве девојке пилоте у ВС*, а посебни промотивни спотови и плакати који су емитовани на ТВ станицама и постављени на билборде, посвећени су управо будућим потпоручницама.

Новинари магазина „Одбрана“ и сниматељи ВФЦ „Застава филм“ пропратили су округле столове, конференције и друге активности посвећене промовисању значаја родне равноправности у сектору безбедности, о чему су објављени текстови и видео записи у магазину „Одбрана“ и на web презентацији МО. Магазина „Одбрана“ је 1. септембра 2011. објавио илустровани, *специјални прилог „Појмовник родне равноправности“* који је подељен међународним учесницима Београдског безбедносног форума.

Иначе, заступљеност ове теме у укупном броју анализираних прилога о систему одбране, у периоду 1. октобар 2010. до 31. августа 2011. године износи 1,8% (253 прилога: *позитивних 31%, неутралних 68%, негативних 1%*) од укупног броја објављених прилога о МО и ВС.

Веома је значајно што су све наведене промотивне активности наишле на одобравање и подршку највиших руководећих и командних структура у МО и ВС. Тако је, на пример, *највише изјава о значају учешћа жена у систему одбране медијима дао управо министар одбране, господин Драган Шутановац*, а потом следи доскорашњи начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић.

7. Табеларни приказ пружања медијске подршке циљевима НАП-а у МО и ВС у 2011. години

VII. МЕДИЈИ – ПРУЖАЊЕ МЕДИЈСКЕ ПОДРШКЕ ЦИЉЕВИМА НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА					
Стратешки циљ – Медијски подржати остваривање циљева и активности Националног акционог плана у пракси Министарства одбране и Војске Србије					
Редни број	Специфични циљеви	Активности		Носиоци активности и сарадници	Временски оквир
1	2	3		4	5
1	Информисати јавност о свим аспектима проблема родне равноправности у МО и ВС	1.1.	Увести садржаје о родној равноправности у све нивое информисања јавности и све видове интерног информисања у МО и ВС.	<p>Реализовано</p> <p>Садржаји о родној равноправности промовисани су у медијским кампањама, интервјуима министра одбране, начелника Генералштаба ВС и државне секретарке за политику одбране, као и учешћем представника МО и ВС у ТВ емисијама попут „Дозволите“, „ОКО-магазин“, „Јутарњи програм“ РТС-а итд.</p>	
		1.2.	Медијски промовисати теме из родне равноправности у средствима информисања унутар МО и ВС.	<p>Реализовано</p> <p>Садржаји о родној равноправности промовисани су у медијским кампањама, интервјуима, чланцима и специјалним прилозима о родној равноправности објављеним у магазину „Одбрана“ и текстовима објављеним на web презентацији МО.</p>	

		1.3.	Предложити садржаје средствима информисања која се односе на спровођење НАП-а у МО и ВС.	Реализовано Уредницима штампаних и електронских медија у Републици Србији је предложено да реализују садржаје који се односе на већу заступљеност жена у свим облицима школовања и командовања у Војсци Србије, што је, углавном, прихваћено.	
2	Медијски промовисати проблеме родне равносправности у средствима информисања у Републици Србији	2.1.	Медијски промовисати планове за једнаке родне могућности у МО и ВС (запослење, школовање, напредовање, задржавање у служби...).	Делимично реализовано Промовисани су планови за веће запошљавање и школовање жена у МО и ВС. Међутим, тамо где није било таквих планова, рецимо за напредовање и задржавање жена у служби није било могуће и медијски их промовисати.	Потребно је у 2012. години водити кампање за афирмацију жена на руководећим-командним местима и за задржавање стручњака различитих профила у МО и ВС.
		2.2.	Медијски промовисати публикације, резултате истраживања, искуства са терена, међународне посете, заједничке састанке и конференције на националном и међународном нивоу који се баве питањима родне равносправности.	Реализовано Новинари магазина „Одбрана“ и сниматељи ВФЦ „Застава филм“ пропратили су све округле столове, конференције и друге активности посвећене промовисању значаја родне равносправности.	Најширој јавности доступан је садржај усвојеног НАП-а на сајту Управе за односе са јавношћу МО.

		2.3.	Наставити и унапредити медијске кампање за пријем жена на све нивое школовања и обуке на Универзитету одбране и промоцију конструктивне улоге жена у МО и ВС.	Реализовано Наведена активност је у 2011. години уврштена у План за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН из надлежности МО и ВС у 2012. години.	
		2.4.	Промовисати у медијима рад и активности саветника/саветнице за родну равноправност и тзв. „особе од поверења” и њихову функцију у МО и ВС.	Није реализовано Ова активност није могла да буде реализована јер у 2011. години нису успостављене функције саветника/саветнице за родну равноправност и нису изабране „особе од поверења” у МО и ВС.	

Резиме: Наведени План је садржао 7 општих и 17 посебних циљева и укупно 107 активности, од којих је реализована 81 активност. Преко овог плана у МО и ВС на реализацији НАП-а је у 2011. години (од 30. децембра 2010 до 31. децембра 2011. године) реализовано 173 активности, односно укупно 254 активности.

Тачније, од укупно 107 планских активности:

- 1) реализовано – 50 активности,
- 2) делимично реализовано – 31 активност,
- 3) није реализовано – 20 активности,
- 4) реализација у току – 3 активности,
- 5) реализација се одлаже за 2012. годину – 3 активности.

8. ЗАКЉУЧЦИ:

1. Министарство одбране је прво у Републици Србији приступило планском и организованом спровођењу циљева и активности предвиђених Националним акционим планом за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2010-2015) и, у вези са тим, министар одбране је 18. маја 2011. године донео **Одлуку о спровођењу мера из делокруга Министарства одбране и Војске Србије** и одобрио предложени **План активности за 2011. годину за спровођење НАП-а у МО и ВС**.

2. Од усвајања НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, 30. децембра 2010. године у Управи за стратегијско планирање СПО МО **успостављена је родно одговорна евиденција** о активностима у вези са спровођењем НАП-а. На основу те евиденције од 30. децембра 2010. до 31. децембра 2011. године укупно је реализовано **254 активности**, од чега 81 планска и 173 ванпланске активности из надлежности МО и ВС.

3. У МО и ВС **постоји родно осетљива база података у КаИС-у** која се води и ажурира у Управи за кадрове СЈР МО. У наредном периоду потребно је обезбедити едукацију кадрова, као и израду инструкције која ће обезбедити вођење родне евиденције и статистике на методолошки уједначен начин у кадровским службама по дубини система.

4. У МО и ВС **постоји родно осетљива база података о учењу жена у мултинационалним операцијама** која се води и ажурира у Центру за мировне операције ЗОК ГШ ВС и предузимају се мере за повећање заступљености жена у мултинационалним операцијама под мандатом УН.

5. Изградња институција и механизма родне равноправности у МО и ВС је био тежишни задатак у 2011. години. Стога је у МО и ВС најпре формирана **Аналитичка група МО и ВС**, која је за шест месеци рада одржала пет састанка, извршила родну анализу и мапирање система, сагледала проблеме и изнела препоруке за унапређење спровођења НАП-а из надлежности МО и ВС, пружила стручну потпору за извођење различитих облика усавршавања о родним темама предвиђеним НАП-ом, учествовала у успостављању и развоју сарадње са домаћим и страним партнерима укљученим у процес спровођења НАП-а у Републици Србији, израдила План активности за спровођење НАП-а за 2012. годину и поднела три извештаја. Такође, именована су лица из МО и ВС у састав **Политичког савета и Мултисекторског координационог тела Владе Републике Србије за спровођење НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН**. Наведена тела Владе, у чијем раду активно учествују представници МО, одржала су током 2011. године своје конституционе састанке. Радом Политичког савета председава државна секретарка за политику одбране, а МО овом телу Владе пружа стручну и административно-техничку потпору. Поред тога, једно лице из састава МО је именовано за члана **Савета за родну равноправност Владе Републике Србије**, а једно лице за члана **Радне групе координаторки за спровођење Акционог плана за спровођење Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности** која делује при Управи за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике, државну управу и локалну самоуправу. Поред тога, започео је процес именована **саветника/саветнице за родну равноправност министра одбране** и успостављања механизма **родног одговорног буџетирања**. Међутим, из оправданих разлога, још увек није дошло до избора и обуке „**особа од поверења**“, који се планира за 2012. годину, након именована саветнице за родну равноправност министра одбране.

6. У Управи за стратегијско планирање СПО МО је у 2011. години израђен **План активности за 2012. годину за спровођење НАП-а у МО и ВС**. На основу њега је у Управи за стратегијско планирање СПО МО предложен **Пројекат „Национални акциони план за примену Резолуције 1325 СБ УН у Министарству одбране и Војсци Србије“** са два

подпројекта: „Спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 СБ УН у Министарству одбране и Војсци Србије“ и „Праћење и извештавање о току реализације Националног акционог плана у пракси“ и на нивоу ППБИ СПО и у Управи за буџет СБФ планирана су минимална средства за реализацију предвиђених активности у МО и ВС у 2012. години.

7. На основу родне анализе коју је извршила Аналитичка група МО и ВС утврђено је да је од септембра 2010. године до септембра 2011. године дошло до **смањења укупног броја жена запослених у МО и ВС за 0,4%** у односу на укупан број запослених због одласка у пензију или због промене радног места, из економских разлога, али и **до повећања броја младих жена у професионалном војном саставу у Војсци Србије**. Такође, дошло је и до значајне промене у заступљености жена на највишим дужностима у МО и ВС на којима до тада није било жена.

8. С друге стране, охрабрује **тренд благог повећања заступљености жена на руководећим–командним дужностима у Војсци Србије од 0,1%**. Такав тренд произилази из одређења у МО и ВС да се повећа пријем жена на све облике едукације, да се њихова професионална промоција у војном саставу медијски и стручно подржи, почевши од 2007. године, када је уписана прва генерација кадеткиња, па до њиховог дипломирања 2011. године на Војној академији и упућивања на прве командне дужности. Наведена активност је, такође, спадала у приоритетне активности у МО и ВС у 2011. години и учинци нису изостали.

9. Број пријављених девојака на **све облике школовања и усавршавања** у МО и ВС (осим у Војној гимназији) константно расте, захваљујући и **успешним кампањама за промоцију официрског позива** међу младима и женама у организацији Управе за односе са јавношћу МО. Тренутно се на школовању на Војној академији у све четири класе налази **20,8%** кадеткиња, а на школовању у Високој школи ВМА у све три године **53,3%** кадеткиња од укупног броја кадета и кадеткиња, што значи да је реално очекивати да ће до значајније промене заступљености жена на командним дужностима у Војсци Србије доћи тек након неколико година. Предвиђено је да се промоцијом жена у професионалном војном саставу настави и у 2012. години, с тим што кампање треба усмерити и на заустављање смањења високо образованих и стручних жена у МО и ВС.

10. У циљу остваривања већег степена родне равноправности припадника МО и ВС и превазилажења родних стереотипа, **прилагођени су наставни планови и програми војно-образовних установа на свим нивоима** (Војна гимназија, Војна академија, Командно штабно усавршавање и Генералштабно усавршавање), кроз теме које обрађују питања родне равноправности. Током 2011. године МО и Мисија ОЕБС-а у Србији одштампали су двојезично издање НАП-а, а Медија центар „Одбрана“ је одштампао научну публикацију „**У корак са временом**“ и **специјални прилог „Појмовник родне равноправности“**.

11. Припадници МО и ВС су учествовали у **више међународних активности**, од чега се по значају, издвајају: потписивање Меморандума о разумевању Министарства одбране и Агенције за родну равноправност и оснаживање жена „UN Women“, учешће на једној међународној конференцији, четири регионалне конференције и једном годишњем заседању Комитета за родну равноправност НАТО-а, затим организација једног семинара у сарадњи са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање улоге жена „UN Women“ и учествовање у раду на три семинара и три округла стола у организацији невладиног сектора и међународних организација у Републици Србији, као и на једном јавном слушању организованом у Народној скупштини Републике Србије посвећеном разматрању проблема спровођења НАП-а.

12. У Институту за стратегијска истраживања СПО МО реализован је дводневни семинар у сарадњи са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање улоге жена „UN Women“ на тему: „**Случај Националног акционог плана Србије – показатељи**“

везани за жене, мир и безбедност“ и у току рад на пројекту који је у функцији праћења реализације НАП-а: „**Психолошки аспекти успешности у војној професији**“.

13. Захваљујући активностима Управе за односе са јавношћу на промоцији циљева НАП-а, током ове године дошло је до подизања свести у најширој јавности о **значају интегрисања родне перспективе у систем одбране и реализовано је више успешних кампања за пријем и промоцију жена у МО и ВС.**

АНАЛИТИЧКА ГРУПА МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ И ВОЈСКЕ СРБИЈЕ